

Тишкун Юрій
к. політ. н., доц. кафедри ПМВ
Національний університет «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ГЕРМЕНЕВТИКИ ГЛОБАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Глобальній політиці загрожує небезпека перетворення в кліше, нечітку ідею, яка охоплює все, але мало додає до розуміння сучасних умов існування людини політичної. В цих умовах особливої ролі набуває герменевтика як мистецтво і методологія «розуміння», яка допомагає осмислити і політичне буття планети і його «подвоєння» в знаковій (інформаційній) сфері.

Аналіз феномену планетарної політики передбачає роботу з інформаційним простором як джерелом даних про це явище [3, с. 157]. Це поле дозволяє отримувати цінні дані, відмінні від попередніх знань або ж інформацію [Див.: 2, с. 119] про досліджуване явище. Ці знання можуть бути як кількісними, так і якісними. Якщо аналіз перших здійснюється за допомогою математичної методології (підходів, принципів, методів), то других – за допомогою методології соціально-гуманітарних наук. Особливе місце серед останніх займає методологія герменевтики. Її значення зумовлюється тим, що всі первинні дані про певний феномен, як і підсумки їх опрацювання, потребують оцінки, розуміння, тлумачення. Йдеться про те, що саме герменевтика займається тлумаченням буття (за М. Гайдегером) [Див.: 6, с. 467] і реальності як тексту, дискурсу (в рамках використовуваної Ш. Муффа і Е. Лаклау тези Ж. Дерріди про те, що «все є дискурс» [5, с. 566]). У цьому контексті герменевтика як засіб редукції фундаментально розгалуженої герменевтичної теорії на предметне поле політичної науки (за О. Алексеєвим) [1, с. 12], на нашу думку, тлумачить глобальну політику, щонайменше, в двох вимірах: 1) політичне буття людства як аналог дискурсу глобальної політики і 2) дані про планетарну реальність, її опис і результати їх опрацювання як власне «текст» про глобальну політику. Звідси тлумачення глобальної політики, її «розуміння» виходить з позицій, які доповнюють одна-одну: 1) політичне буття планети є дискурсивним, і 2) сама глобальна політика, її дискурс «говорить»

(в розумінні М. Гайдеггера [Див.: 4]) про політичне буття Землі. Цей універсальний дискурс «про глобальну політику», включає спеціалізовані дискурси, які дозволяють отримати детальне знання про неї: панівний та другорядні; масовий і елітарний, в т. ч. науковий; локальний, національний, регіональний і глобальний; цивілізаційні і т. ін. Зокрема, масовий дискурс поряд із повсякденними уявленнями про глобальну політику відображає певні риси «духу часу» (в термінології Д. Хелда [7, с. 2]), які можна витлумачити, набувши інформацію (новизну) про об'єкт дослідження. Власне науковий дискурс про глобальну політику містить верифіковані, концентровані дані та(або) гіпотези про це явище. Дискурси з різним просторовим охопленням розкривають окремі «зрізи» досліджуваного феномену і «призми», через які воно бачиться на цих рівнях. Так, цивілізаційні дискурси відображають бачення глобальної політики з т. з. представників окремих «світів»-цивілізацій (в розумінні А. Тойнбі та О. Шпенглера), нюанси цього бачення, зумовлені специфікою релігій і «сакральних» мов, характерних для зазначених цивілізацій, які герменевтика може «зрозуміти», надавши науковцям дані про сприйняття розглянутого феномену в певних регіонах.

Об'єктом дослідження політичної герменевтики на глобальному рівні є глобальна людина політична – особа, включена у соціокультурні зв'язки планетарного масштабу, діяльність якої визначається і спрямовується системою (глокальних) особистісних смислів – як глобальними надособистісними смислами, які людина сприймає в певний спосіб, так і тими особистими смислами, яких індивід надає глобальним явищам (процесам), зокрема, політичним; в певний – суб'єктивний – спосіб «розуміючи» свій водночас глобальний і локальний політичний статус та оточуючий її (глокальний) «світ» політики і відповідно взаємодіючи з ним.

Герменевтичне розуміння тексту про глобальну політику як предмету її політичного дослідження, продукту пізнавально-творчої діяльності людського «духу» у сфері політики можливе як інтуїтивне – безпосереднє «знання» сенсу глобальної

політики, або(та) дискурсивне – при якому в пізнаному глобальному явищі виявляється непізнаний «залишок» (в термінології В. Дільтея). «Розуміння» сенсу (змісту) глобальної політики більше за констатацію відповідності знання про неї отриманим фактам про це явище. Предметом герменевтичного дослідження глобальної політики також може виступати: «текст» про глобальну політику, створений в «чужій» (іншій за часовими, класовими, національними, релігійними, конфесійними чи іншими ознаками) культурі (в розумінні Ф. Шляєрмахера); «внутрішній світ» індивіда (групи) (в розумінні В. Дільтея) – суб'єкта глобальної політики, об'єктивованій назовні, в її «культурно-історичних структурах» – нормах (права, релігії, мови, моралі), які регулюють поведінку людей і колективів в суспільстві планети, опосередковують їх спілкування одне-одне з одним і розуміння одне-одного.

Отже, герменевтика при застосуванні до глобальної політики як доленосної сфери людської діяльності постає як: 1) онтологія розуміння взагалі, що включає в себе політичну онтологію, зокрема, вчення про глобальне політичне буття, його принципи, яке може досліджувати «слухаючи» (в розумінні М. Гайдеггера), що воно «говорить» про себе в «мові» (дискурсі) глобальної політики; 2) техніка, яка надає досліднику засоби практичного тлумачення явища, мистецтво його «розуміння» цього явища, – і як тлумачення вихідних даних про нього, і пояснення результатів, отриманих при опрацюванні даних про глобальну політику.

Література

1. Алексеев О. Політична герменевтика як метод політологічного дослідження / Алексеев Олександр Євгенович: Автореф. дис. к. політ. н. спец. 23.00.01. Дніпропетровськ: Дніпропетровський НУ ім. О. Гончара, 2008. – 22 с.
2. Винер Н. Человеческое использование человеческих существ: Кибернетика и общество / Н. Винер // Человек управляющий. – СПб.: Питер, 2001. – С. 3–196.
3. Песков Д. Н. Мировая политика или бег на месте / Д. Н. Песков // ПОЛИС (Политические исследования). – 2005. – №1. – С. 156-157.

4. Суворова А. Н. Философия Мартина Хайдеггера и экзистенциальная философия / А. Н. Суворова // Введение в современную философию. – Режим доступа: <http://psylib.kiev.ua/txt08.htm>
5. Тишкун Ю. Я. Політичні концепції представників методології аналізу дискурсу / Тишкун Ю. Я. // Історія політичної думки: Підручн. – Львів: Новий-світ-2000, 2016. – С. 558-573.
6. Тишкун Ю. Я. Тема 17. Політична герменевтика: аналіз підходів представників / Тишкун Ю. Я. // Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: Методологічний і доктринальний підходи: Підручн. – Т. 1: Методологічний підхід. – Львів: Новий-світ-2000, 2016. – С. 451-477.
7. Хелд Д. Глобальные трансформации: Политика, экономика, культура / [Д. Хелд, Д. Гольдблатт, Э. Макгрю, Дж. Перратон]. – М.: Праксис, 2004. – XXIV, 576 с.

Трач Оксана

студентка гр. МВ-21

Національний університет «Львівська політехніка»

Науковий керівник: к. політ. н. Зазуляк З.М.

КІБЕРТЕРОРИЗМ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Тероризм є надзвичайно неоднозначним явищем, що було масштабного характеру внаслідок тих глобалізаційних процесів, що відбуваються у сучасному світі. Цей феномен має різні витoki, види та напрями, однак найбільшого поширення набули ядерний, хімічний, психологічний, екологічний та, звичайно ж, комп'ютерний тероризм – або, як його ще називають, «кібертероризм».

Важливо відзначити, що кібертероризм несе не меншу загрозу, ніж ядерна небезпека. Оскільки сучасний світ неможливий без використання Інтернету та інформаційних мереж, кібертероризм – це загроза та виклик, що постає перед усіма континентами та державами світу.